

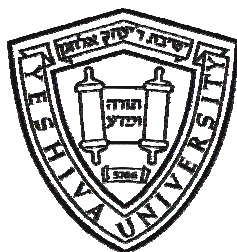
Midreshet Yom Rishon

Sunday Morning Learning Program for Women

WWW.MIDRESHETYOMRISHON.ORG

“City Mouse, Country Mouse: Tefillah & Raindance”

(11) רמב"ם הלכות תפלה ונשיאת כפים פרק ד	(1) תלמוד בבלי מסכת תענית דף כג א
(12) תלמוד בבלי מסכת יומא דף נג ב	(2) תלמוד בבלי מסכת תענית דף כג ב
(13) טור אורח חיים סימן קב	(3) תלמוד בבלי מסכת תענית דף ב א
(14) רמב"ם הלכות תפלה ונשיאת כפים פרק ה	(4) ספר שמות פרק כג
(15) המאירי מסכת ברכות דף לא ב	(5) תלמוד בבלי מסכת ברכות דף כו/ב
(16) ספר שבולי הלקט ענין תפילה סימן כה	(6) רמב"ם הלכות תפלה ונשיאת כפים פרק א
(17) תלמוד ירושלמי מסכת ברכות דף ו א	(7) ספר המצות להרמב"ם מצות עשה ה
(18) ספר דרך ה' - חלק ד פרק ה - בתפלה	(8) השגות הרמב"ן לספר המצוות מצות עשה ה
(19) תלמוד בבלי מסכת שבת דף ל/ב	(9) תלמוד בבלי מסכת שבת דף י א
(20) מדרש תנחומא פרשת וירא סימן א	(10) רש"י שבת דף י א

Mrs. Shani Taragin
כ"א השון תשס"ז • 11/12/06

מעשה ששלחו לחוני המעגל וכו': תנו רבנן פעם אחת יצא רוב אדר ולא ירדו גשמים שלחו לחוני המעגל התפלל וירדו גשמים התפלל ולא ירדו גשמים עג עוגה ועמד בתוכה כדרך שעשה חבקוק הנביא שנאמר על משמרתו אעמדה ואתיצבה על מצור וגו' אמר לפניו רבונו של עולם בניך שמו פניהם עלי שאני כבן בית לפניך נשבע אני בשמך הגדול שאיני זו מכאן עד שתרחהם על בניך התחילו גשמים מנטפין אמרו לו תלמידיו רבי ראינוך ולא נמות כמדומין אנו שאין גשמים יורדין אלא להתיר שבועתך אמר לא כך שאלתי אלא גשמי בורות שיחין ומערות ירדו בזעף עד שכל טפה וטפה כמלא פי חבית ושיערו חכמים שאין טפה פחותה מלוג אמרו לו תלמידיו רבי ראינוך ולא נמות כמדומין אנו שאין גשמים יורדין אלא לאבד העולם אמר לפניו לא כך שאלתי אלא גשמי רצון ברכה ונדבה ירדו כתיקנן עד שעלו כל העם להר הבית מפני הגשמים אמרו לו רבי כשם שהתפללת שירדו כך התפלל ויילכו להם אמר להם כך מקובלני שאין מתפללין על רוב הטובה אף על פי כן הביאו לי פר הודאה הביאו לו פר הודאה סמך שתי ידיו עליו ואמר לפניו רבונו של עולם עמך ישראל שהוצאת ממצרים אינן יכולין לא ברוב טובה ולא ברוב פורענות כעסת עליהם אינן יכולין לעמוד השפעת עליהם טובה אינן יכולין לעמוד יהי רצון מלפניך שיפסקו הגשמים ויהא ריוח בעולם מיד נשבה הרוח ונתפזרו העבים וזרחה החמה ויצאו העם לשדה והביאו להם כמהין ופטירות שלח לו שמעון בן שטח אלמלא חוני אתה גוזרני עליך נידוי שאילו שנים כשני אליהו שמפתחות גשמים בידו של אליהו לא נמצא שם שמים מתחיל על ידך אבל מה אעשה לך שאתה מתחטא לפני המקום ועושה לך רצונך כבן שמתחטא על אביו ועושה לו רצונו ואומר לו אבא הולכני לרחצני בחמין שטפני בצונן תן לי אגוזים שקדים אפרסקים ורמונים ונותן לו ועליך הכתוב אומר ישמח אביך ואמך ותגל יולדתיך תנו רבנן מה שלחו בני לשכת הגזית לחוני המעגל ותגור אומר ויקם לך ועל דרכיך נגה אור ותגור אומר אתה גזרת מלמטה והקדוש ברוך הוא מקיים מאמרך מלמעלה ועל דרכיך נגה אור דור שהיה אפל הארת בתפלתך כי השפילו ותאמר גוה דור שהיה שפל הגבהתו בתפלתך ושח עינים יושיע דור ששח בעונו הושעתו בתפלתך ימלט אי נקי דור שלא היה נקי מלטתו בתפלתך ונמלט בבור כפיך מלטתו במעשה ידיך הברורין אמר רבי יוחנן כל ימיו של אותו צדיק היה מצטער על מקרא זה שיר המעלות

בשוב ה' את שיבת ציון היינו כחולמים אמר מי איכא דניים שבעין שנין בחלמא יומא חד הוה אזל באורחא חזייה

לההוא גברא דהוה נטע חרובא אמר ליה האי עד כמה שנין טעין אמר ליה עד שבעין שנין אמר ליה פשיטא לך דחיית שבעין שנין אמר ליה האי [גברא] עלמא בחרובא אשכחתייה כי היכי דשתלי לי אבהתי שתלי נמי לבראי יתיב קא כריך ריפתא אתא ליה שינתא נים אהדרא ליה משוניתא איכסי מעינא ונים שבעין שנין כי קם חזייה לההוא גברא דהוה קא מלקט מינייהו אמר ליה את הוא דשתלתייה אמר ליה בר בריה אנא אמר ליה שמע מינה דניימי שבעין שנין חזא לחמריה דאתיילידא ליה רמכי רמכי אזל לביתייה אמר להו בריה דחוני המעגל מי קיים אמרו ליה בריה ליתא בר בריה איתא אמר להו אנא חוני המעגל לא הימנוהו אזל לבית המדרש שמעינהו לרבנן דקאמרי נהירן שמעתין כבשני חוני המעגל דכי הוי עייל לבית מדרשא כל קושיא דהוה להו לרבנן הוה מפרק להו אמר להו אנא ניהו לא הימנוהו ולא עבדי ליה יקרא כדמבעי ליה חלש דעתיה בעי רחמי ומית אמר רבא היינו דאמרי אינשי או חברותא או מיתותא אבא חלקיה בר בריה דחוני המעגל הוה וכי מצטריך עלמא למיטרא הוה משדרי רבנן לגבייה ובעי רחמי ואתי מיטרא זימנא חדא איצטריך עלמא למיטרא שדור רבנן זוגא דרבנן לגבייה למבעי רחמי דנתי מיטרא אזול לביתייה ולא אשכחיהו אזול בדברא ואשכחיהו דהוה קא

2) תלמוד בבלי מסכת תענית דף כג/ב

ולא אסבר להו אפיה בפניא כי הוה מנקט ציבי דרא ציבי ומרא בחד כתפא וגלימא בחד כתפא כולה אורחא לא סיים מסאני כי מטי למיא סיים מסאניה כי מטא להיזמי והיגי דלינהו למניה כי מטא למתא נפקא דביתהו לאפיה כי מיקשטא כי מטא לביתייה עלת דביתהו ברישא והדר עייל איהו והדר עיילי רבנן יתיב וכריך ריפתא ולא אמר להו לרבנן תו כרוכו פלג ריפתא לינוקי לקשישא חדא ולזוטרא תרי אמר להו לדביתהו ידענא דרבנן משום מיטרא קא אתו ניסק לאיגרא וניבעי רחמי אפשר דמרצי הקדוש ברוך הוא וייתי מיטרא ולא נחזיק טיבותא לנפשין סקו לאיגרא קם איהו בחדא זויתא ואיהו בחדא זויתא קדים סלוק ענני מהך זויתא דדביתהו כי נחית אמר להו אמאי אתו רבנן אמרו ליה שדרי לן רבנן לגבי דמר למיבעי רחמי אמיטרא אמר להו ברוך המקום שלא הצריך אתכם לאבא חלקיה אמרו ליה ידעינן דמיטרא מחמת מר הוא דאתא אלא לימא לן מר הני מילי דתמיהא לן מאי טעמא כי יהיבנא למר שלמא לא אסבר לן מר אפיה אמר להו שכיר יום הואי ואמינא לא איפגר ומאי טעמא דרא מר ציבי אחד כתפיה וגלימא אחד כתפיה אמר להו תלית שאולה היתה להכי שאלי ולהכי לא שאלי מאי טעמא כולה אורחא לא סיים מר מסאניה וכי מטי למיא סיים מסאניה אמר להו כולה אורחא חזינא במיא לא קא חזינא מאי טעמא כי מטא מר להיזמי והיגי דלינהו למניה אמר להו זה מעלה ארוכה וזה אינה מעלה ארוכה מאי טעמא כי מטא מר למתא נפקא דביתהו דמר כי מיקשטא אמר להו כדי שלא אתן עיני באשה אחרת מאי טעמא עיילא היא ברישא והדר עייל מר אבתרה והדר עיילינן אנן אמר להו משום דלא בדקיתו לי מאי טעמא כי כריך מר ריפתא לא אמר לן איתו כרוכו משום דלא נפישא ריפתא ואמינא לא אחזיק בהו ברבנן טיבותא בחנם מאי טעמא יהיב מר לינוקא קשישא חדא ריפתא ולזוטרא תרי אמר להו האי קאי בביתא והאי יתיב בבי כנישתא ומאי טעמא קדים סלוק ענני מהך זויתא דהוות קיימא דביתהו דמר לעננא דידיה משום דאיתתא שכיחא בביתא ויהבא ריפתא לענני ומקרבא הניייתה [ואנא יהיבנא] זוזא ולא מקרבא הניייתה אי נמי נהו ביריוני דהוה בשיבובתן [אנא] בעי רחמי דלימותו והיא בעיא רחמי דליהדרו בתיובתא [ואהדרו] חנן הנחבא בר ברתיה דחוני המעגל הוה כי מצטריך עלמא למיטרא הוה משדרי רבנן ינוקי דבי רב לגבייה ונקטי ליה בשיפולי גלימיה ואמרו ליה אבא אבא הב לן מיטרא אמר לפני הקדוש ברוך הוא רבונו של עולם עשה בשביל אלו שאין מכירין בין אבא דיהיב מיטרא לאבא דלא יהיב מיטרא ואמאי קרי ליה חנן הנחבא מפני שהיה מחביא עצמו בבית הכסא

אופי התפילה:

3) תלמוד בבלי מסכת תענית דף כג/ב

תנא מאימתי מזכירין גבורות גשמים וליתני מאימתי מזכירין על הגשמים מאי גבורות גשמים אמר רבי יוחנן מפני שיורדין בגבורה שנאמר עשה גדלות עד אין חקר ונפלאות עד אין מספר וכתוב הנתן מטר על פני ארץ ושלח מים על פני חוצות מאי משמע אמר רבה בר שילא אתיא חקר חקר מבריותו של עולם כתיב הכא עשה גדלות עד אין חקר וכתוב התם הלוא ידעת אם לא שמעת אלהי עולם ה' בורא קצות הארץ לא ייעף ולא ייגע אין חקר לתבונתו וכתוב מכין הרים בכחו נאזר בגבורה ומנא לן דבתפלה דתניא לאהבה את ה' אלהיכם ולעבדו בכל לבבכם איזו היא עבודה שהיא בלב הוא אומר זו תפלה וכתוב בתריה ונתתי מטר ארצכם בעתו יורה ומלקוש

4) ספר שמות פרק כג

(כה) וַעֲבַדְתֶּם אֶת יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם וְכַבֵּדְתֶּם אֶת לַחְמֵיכֶם וְאֶת יַיְמֵיכֶם וְאֶת מִקְלֵיכֶם וְאֶת מַחְבְּרֵיכֶם

5) תלמוד בבלי מסכת ברכות דף כו/ב

איתמר רבי יוסי ברבי חנינא אמר תפלות אבות תקנום רבי יהושע בן לוי אמר תפלות כנגד תמידין תקנום תניא כוותיה דרבי יוסי ברבי חנינא ותניא כוותיה דרבי יהושע בן לוי תניא כוותיה דרבי יוסי ברבי חנינא

6) רמב"ם יד החזקה - הלכות תפלה ונשיאת כפים פרק א

(א) מצות עשה להתפלל בכל יום שנאמר ועבדתם את ה' אלהיכם מפי השמועה למדו שעבודה זו היא תפלה שנאמר ולעבדו בכל לבבכם אמרו חכמים אי זו היא עבודה שבלב זו תפלה ואין מגיין התפלות מן התורה ואין משנה התפלה הזאת מן התורה ואין לתפלה זמן קבוע מן התורה:

7) ספר המצות להרמב"ם - מצות עשה - מצוה ה

מצוה ה - היא שצונו לעבדו וכבר נכפל צווי זה פעמים באמרו ועבדתם את ה' אלהיכם ואמרו ואותו תעבדו ואמרו ואותו תעבדו ואמרו ואף על פי שזה הצווי הוא גם כן מהצווים הכוללים כמו שביארנו בשורש ד' הנה יש בו יהוד שהוא צוה בתפלה ולשון ספרי ולעבדו זו תפלה ואמרו גם כן ולעבדו זה תלמוד ובמשנתו של רבי אליעזר בנו של רבי יוסי הגלילי אמרו מגיין לעיקר תפלה בתוך המצות מהכא את ה' אלהיך תירא ואותו תעבד ואמרו עבדוהו בתורתו ועבדוהו במקדשו כלומר ללכת שם להתפלל בו ונגדו כמו שבאר שלמה ע"ה:

8) השגות הרמב"ן לספר המצות מצות עשה ה

ואין הסכמה בזה. שכבר בארו החכמים בגמרא תפלה דרבנן כמו שאמרו בשלישי שלברכות (כא א) לענין בעל קרי שקורא קריית שמע ומברך על המזון לאחריו ואינו מתפלל והעלו הטעם בזה אלא ק"ש וברכת המזון דאורייתא תפלה דרבנן. ואמרו עוד (שם) ספק קרא ק"ש ספק לא קרא ק"ש חוזר וקורא ק"ש ספק התפלל ספק לא התפלל אינו חוזר ומתפלל דק"ש דאורייתא תפלה דרבנן. ובגמרא סוכה (לה א) אמרו גבי תפלה דתנן ואם התחילו אין מפסיקין והקשו מלולב דקתני נוטל על שולחנו אלמא מפסיק והשיבו בדרך תימה מאי קושיא הא דאורייתא הא דרבנן.

וכבר אמרו (סוף ר"ה) ברב יהודה דמתלתין יומין לתלתין יומין הוה מצלי, לפי שהיה עוסק בתורה וסומך על מה שאמרו (שבת יא א) חברים שהיו עוסקין בתורה מפסיקין לק"ש ואין מפסיקין לתפלה, שהיא דרבנן לעולם. אלא ודאי כל ענין התפלה אינו חובה כלל אבל הוא ממדות חסד הבורא ית' עלינו ששומע ועונה בכל קראינו אליו.

ועיקר הכתוב ולעבדו בכל לבבכם מצות עשה שתהיה כל עבודתינו לאל ית' בכל לבבנו כלומר בכוונה רצויה שלימה לשמו ובאין הרהור רע, לא שנעשה המצות בלא כונה או על הספק אולי יש בהם תועלת. כענין ואהבת את י"י אלהיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך שהמצוה היא לאהוב את השם בכל לב ולב ושנסתכן באהבתו בנפשנו ובמוננו.

ומה שדרשו בספרי (עקב) ולעבדו זה התלמוד ד"א זו תפלה אסמכתא היא או לומר שמכלל העבודה שנלמוד תורה ושנתפלל אליו בעת הצרות ותהיינה עינינו ולבנו אליו לבדו עיני עבדים אל יד אדוניהם. וזה כענין שכתוב (בהעלותך י) וכי תבאו מלחמה בארצכם על הצר הצורך אתכם והרעותם בחצוצרות ונזכרתם לפני י"י אלהיכם והיא מצוה על כל צרה וצרה שתבא על הצבור לצעוק לפניו בתפלה ובתרועה והוא הענין שבאר שלמה ע"ה כמו שכתוב (מ"א ח דה"ב ו) בהעצר השמים ולא יהיה מטר וכתוב רעב כי יהיה דבר כי יהיה שדפון ירקון ארבה חסיל כי יהיה כי יצר לו אויבו בארץ שעריו כל נגע כל מחלה כל תפלה כל תחנה אשר יהיה לכל האדם לכל עמך ישראל אשר ידעו איש נגע לבבו ופרש כפיו אל הבית הזה.

א. תחנונים

9) תלמוד בבלי מסכת שבת דף י/א

רבא חזייה לרב המנונא דקא מאריך בצלותיה אמר מניחין חיי עולם ועוסקים בחיי שעה והוא סבר זמן תפלה לחוד וזמן תורה לחוד

10) רש"י שבת דף י/א

חיי עולם - תורה, תפלה צורך חיי שעה היא לרפואה לשלום ולמזונות:

ב. עמידה לפני ה'

11) רמב"ם יד החזקה - הלכות תפלה ונשיאת כפים פרק ד

(טז) כיצד היא הכוונה שיפנה את לבו מכל המחשבות ויראה עצמו כאלו הוא עומד לפני השכינה לפיכך צריך לישב מעט קודם התפלה כדי לכונן את לבו ואחר כך יתפלל בנחת ובתחנונים ולא יעשה תפלתו כמי שהיה נושא משאוי ומשליכו והולך לו לפיכך צריך לישב מעט אחר התפלה ואחר כך יפטר חסידים הראשונים היו שוהין שעה אחת קודם תפלה ושעה אחת לאחר תפלה ומאריכין בתפלה שעה:

12) תלמוד בבלי מסכת יומא דף נג/ב

אמר רבי אלכסנדר אמר רבי יהושע בן לוי המתפלל צריך שיפסיע שלש פסיעות לאחוריו ואחר כך יתן שלום אמר ליה רב מרדכי כיון שפסע שלש פסיעות לאחוריו התם איבעיא ליה למיקם משל לתלמיד הנפטר מרבו אם חוזר לאלתר דומה לכלב ששב על קיאו תניא נמי הכי המתפלל צריך שיפסיע שלש פסיעות לאחוריו ואחר כך יתן שלום ואם לא עשה כן ראוי לו שלא התפלל ומשום שמעיה אמרו שנותן שלום לימין ואחר כך לשמאל שנאמר מימינו אש דת למו ואומר יפל מצדך אלף ורבבה מימינך מאי ואומר וכי תימא אורחא דמילתא היא למיתב בימין תא שמע יפל מצדך אלף ורבבה מימינך רבא חזייה לאביי דיהיב שלמא לימינא ברישא אמר ליה מי סברת לימין דידך לשמאל דידך קא אמינא דהוי ימינו של הקדוש ברוך הוא

13) טור אורח חיים סימן קב

אני האשה הנצבת עמכה בזה מכאן שאסור לישב בתוך ד"א של תפלה ובין מלפניו בין מלאחוריו בין מן הצדדין צריך להרחיק ד"א שנאמר הנצבת עמכה שהיה עומד כמותה בז"ה בגמטריא תריסר דהיינו י"ב אמות לשלשה הרוחות וכתבו הגאונים דוק' כשיושב בטל אבל אם עוסק בתפלה כגון בק"ש וברכותיה וכיוצא בו שפיר דמי ומשמע מדבריהם שאם עוסק בתורה אסור שלא הזכירו אלא ק"ש וברכותיה והכי מסתבר אף ע"ג דחמידא תורה מתפלה שהרי מי שתורתו אומנתו

אינו מפסיק ממנה לתפלה בהא תפלה עדיפא שהטעם שאסור לישב בתוך ד' אמות של תפלה מפני שנראה כאילו חבירו מקבל עליו מלכות שמים והוא אינו מקבל וכשהוא עוסק בק"ש ובברכותיה אזל ליה האי טעמא אבל אם הוא עוסק בתורה אכתי איתא האי טעמא

14) רמב"ם יד החזקה - הלכות תפלה ונשיאת כפים פרק ה

(א) שמונה דברים צריך המתפלל להזהר בהן ולעשותן ואם היה דחוק או נאנס או שעבר ולא עשה אותן אין מעכבין ואלו הן עמידה ונוכה המקדש ותקון הגוף ותקון המלבושים ותקון המקום והשווית הקול והכריעה והשתחויה:

(ו) תקון המקום כיצד יעמוד במקום נמוך ויחזיר פניו לכותל וצריך לפתוח חלונות או פתחים כנגד ירושלים כדי להתפלל כנגדן שנאמר וכוון פתיחן ליה בעיליתיה וגו' וקובע מקום לתפלתו תמיד ואין מתפלל בחורבה ולא אחורי בית הכנסת אלא אם כן החזיר פניו לבית הכנסת ואסור לישב בצד העומד בתפלה או לעבור לפניו עד שירחיק ממנו ארבע אמות:

15) המאירי על מסכת ברכות דף לא/ב

אסור לאדם לישב תוך ד' אמות לחברו המתפלל מעומד ויש מי שאומר שלא נאמר אלא ליושב ובטל אבל אם היה זה מתפלל מעומד וזה מיושב אין צריך להרחיק ממנו וכן הדברים נראין אלא שהמנהג להרחיק אף ליושב ומתפלל ודוקא סמוך לו מצדדיו אבל לאחריו אין נוהגין להקפיד שאין הכוונה אלא שלא יתן לב עליו ותתבלבל תפלתו ונותנים סימן לדבר עמכה בזה זה בגימטריא י"ב ד' לפניו וח' משני צדדיו ובשם תלמוד המערב ראיתי בקצת תוספות ד' אמות של תפלה לכל רוח ורוח בין מלפניו בין מלאחוריו ולשטה זו פירושו הטעם שמא יתפלל על צרכיו וחברו שומע ומתבייש:

16) ספר שבולי הקט ענין תפילה סימן כה

דין מהו לישב בצד ארבע אמות של תפלה או לעבור כנגד המתפלל.

ואסור לאדם לישב בתוך ארבע אמות של תפלה דכתיב אני האשה הנצבת עמך בזה אמר ר' יהושע בן לוי מכאן שאסור לישב בתוך ארבע אמות של תפלה ותניא הן עומדין והוא יושב סימן רע לו והני מיילי דלא עסיק במיילי דצלותא אבל עסיק במיילי דצלותא לית לן בה.

ומצאתי שנשאל רבינו האי גאון זצ"ל זהו שאמרו חכמים אסור לישב בארבע אמות של תפלה היאך פירושו והשיב זהו פירושו כשיעמוד אדם להתפלל אסור לאחר לישב בצד ארבע אמות סמוך לזה המתפלל לפי שמקום שכינה הוא וראיה לדבר כשנפטר אדם מתפלתו צריך לפסוע לאחוריו ג' פסיעות ואחר כן יתן שלום ואם לא עשה כן ראוי לו כאלו לא התפלל וכל כך למה מפני כבוד השכינה וקיימא לן ד' אמות של תפלה מקום שכינה הן ונראה כאפיקורוס שזה עומד בתפלה וזה יושב בטל אבל אם הי' קורא קרית שמע או עוסק בתפלה ואינו מפליג בדברים אחרים מותר אם יושב ובטל צריך לו להתרחק מן המתפלל ה' אמות אמה ידידה וד' אמות של שכינה.

17) תלמוד ירושלמי מסכת ברכות דף ו/א

א"ר אמי כל מי שאינו תוכף לגאולה תפילה למה הוא דומה לאוהבו של מלך שבא והרתיק על פתחו של מלך יצא לידע מה הוא מבקש ומצאו שהפליג עוד הוא הפליג:

18) ספר דרך ה' - חלק ד פרק ה - בתפלה

ג. והנה היה מחסדו ית' לתת לאדם מקום שיתקרב לו ית', אע"פ שכפי מצבו הטבעי נמצא רחוק מן האור ומשוקע בחשך. והיינו שנתן לו רשות שיעמוד לפניו ויקרא בשמו, ואז יתעלה מן השפלות אשר לו בחוקו, לפי שעה, וימצא מקורב לפניו ומשליך עליו יהבו כמ"ש. והנה זה חומר התפלה, שאסור להפסיק בה כלל, מפני היות בה האדם בקורבה גדולה אליו ית'. וכן סודר בה הפטר בסופה והלך לאחוריו ג' פסיעות, והוא שוב האדם אל מצבו התמידי כמו שמצטרך לו בשאר כל זמנו:

19) תלמוד בבלי מסכת שבת דף ל/ב

ולשמחה מה זה עשה זו שמחה שאינה של מצוה ללמדך שאין שכינה שורה לא מתוך עצבות ולא מתוך עצלות ולא מתוך שחוק ולא מתוך קלות ראש ולא מתוך שיחה ולא מתוך דברים בטלים אלא מתוך דבר שמחה של מצוה שנאמר ועתה קחו לי מנגן והיה כנגן המנגן ותהי עליו יד ה'

20) מדרש תנחומא (ורשא) פרשת וירא סימן א

ילמדנו רבינו כמה ברכות מתפלל אדם בכל יום כך שנו רבותינו בכל יום מתפלל אדם שמונה עשרה ולמה שמונה עשרה... ור' יוחנן אמר כנגד י"ח צווים שבמשכן שהן בסוף ספר ואלה שמות, והן כאשר צוה ה' את משה י"ח פעמים, ורבי סימון אמר כנגד י"ח חוליות שבשדרה שבשעה שאדם מתפלל וכורע צריך שיכרע עד שיתפקקו כל חוליות שבשדרה, שנאמר כל עצמותי תאמרנה ה' מי כמוך (תהלים לה) ור"ש אמר כנגד י"ח מזמורים שמראש ספר תהלים עד יענך ה' ביום צרה לומר תענה בתפלתך, ולכך נאמר יענך ה' ביום צרה, לכך נאמר בסוף י"ח מזמורים יענך ה'.